

rummer betydningsfulde og — tragisk nok — højst aktuelle synsmåder. Som et omkvæd, der stadig kommer igen i værket, fornemmer man forfatterens frygt for følgerne af de totalitære krige og hans krav til statskunsten om at sikre, at medlemmerne af den europæiske folkefamilie får mulighed for at trives side om side også i fremtiden.

Holger Hjelholt.

Det af Heinrich v. Sybel grundlagte *Historische Zeitschrift*, som om fire år har 100-års jubilæum, er i løbet af efterkrigsårene under Ludwig Dehios og Walther Kienasts energiske redaktion, atter nået frem til at være et af de ledende blandt Europas historiske tidsskrifter, i omfang det største, idet det udkommer med ikke mindre end 6 hæfter årligt. Den systematisk opdeltede anmelder-rubrik samt en nytrubrik af blandet karakter optager over halvdelen af pladsen i hvert enkelt hæfte. Medens det er en uskreven lov, at dansk Historisk Tidsskrift både i anmelder- og nytrubrik først bringer recensioner af værker, der behandler æmner af dansk historie, dernæst norsk og svensk historie og sidst i rækkefølgen andre europæiske landes og de amerikanske staters historie m.v. er *Historische Zeitschrift* efter sit anlæg ganske internationalt. Anmelderrubriken har følgende inddeling: 1. »Allgemeines«, som jeg tillader mig at bibeholde uoversat. Indholdet af denne rubrik kan synes noget broget. Det kan f. eks. nævnes at i det sidst fremkomne hefte af *Historische Zeitschrift* (Band 179 Heft 3. juni 1955) findes i alt fire anmeldelser under »Allgemeines«: L. von Wiese: »Die Entwicklung der Kriegswaffe und ihre Zusammenhang mit der Sozialordnung«, R. L. John: »Reich und Kirche im Spiegel französischen Denkens. Das Rombild von Cæsar bis Napoleon«, »Marxismusstudien, Schriften der Studiengemeinschaft der evangelischen Akademien, 3.« og F. Gause: »Deutsch-slawische Schicksalsgemeinschaft«. Når disse fire af indhold så helt forskellige skrifter er grupperede i fællesskab under »Allgemeines« så kan forklaringen vel kun være den, at den øvrige opdeling er af ren kronologisk karakter, således: 2. Antiken; 3. Middelalderen, 4. 16.—18. århundrede, 5. 19.—20. århundrede. En opdeling, der naturligvis har tradition bag sig, men som unægtelig kan fremkalde nogen uoverskuelighed, da en blot kronologisk placering langt fra altid er det mest karakteriserende ved et historisk skrift. Hertil føjer sig særlige rubriker i skiftende tal. I det her nævnte hæfte ikke mindre end 5: 1. Tysk territorialhistorie, 2. Schweiz, 3. Skandinavien, 4. Spanien og 5. Amerika. Disse rubriker gør en orien-

tering overordentlig let, og fra dansk historikerverdens side må man være taknemmelig for, at så mange danske skrifter anmeldes. Efterhånden anmeldes næsten alle vigtigere danske historiske skrifter, således bl. a. i de sidste hæfter Albert Fabritius' »Danmarks Riges Adel« og »Festskrift til Erik Arup 1946«. Begge skrifter, der nu er en halv snes år gamle.

Også hvor det gælder de afhandlinger og essays, som fremkommer i Historische Zeitschrift kan redaktorerne berettiget hævde, at aspekterne er internationale, men dog selvfølgelig præget af tysk historikerskole og historikersyn i dets forskellige afskygninger. Blandt de sidste par årganges bidrag kan nævnes afhandlinger, der behandler æmner fra antikkens historie som f. eks. H. Strasburgers: »Die Einzelne und die Gemeinschaft im Denken der Griechen« (Band 177, Heft. 2. April 1954, s. 227—48), og E. Sanders afhandling »Die Reform des römischen Heerwesens durch Julius Cæsar«. (Band 179, Heft 2. April 1955, s. 225—254). Men også naturligvis forskningsbidrag til tysk historie som f. eks. N. Gollwitzer: »Unbekannte Versuche einer Erneuerung des Königlichen Kammergerichtes in den Jahren 1505—1506« (Band 179, Heft 2. April 1955, s. 255—72), et Ranke-essay af E. Kessel: »Rankes Idee der Universalhistorie« (Band 178, Heft 2. Oktober 1954, s. 269—308) og en afhandling i samme hæfte (s. 251—68) af O. Vossler: Humboldts Idee der Universität«.

Af yderligere bidrag skal her blot nævnes Otto Brunners: »Das Problem einer europäischen Sozialgeschichte« (Band 177, Heft 3. juni 1954, s. 469—94), der læses med ganske overordentlig interesse, bl. a. fordi der deri gøres status indenfor tysk historieforskning og historieskrivning, som siges at have ord for enten at være *magthistorie* eller *idéhistorie*, men også fordi »socialhistorie« er en ny og vigtig historisk disciplin, som det volder alle landes historikere megen besvær at trække grænserne for og få en klar definition af. Essayet vidner om professor Otto Brunners vide orientering og evne til historisk tænkning. Et bidrag, som særligt påkalder danske historikers opmærksomhed er M. B. Wincklers afhandling: »Die Aufhebung des Artikels V des Prager Friedens und Bismarcks Weg zum Zweibund« (Band 179, Heft 3. Juni 1955, s. 471—510).

As. F.

I det nylig udkomne dobbelthæfte af »Danske Magazin« (VI. bd. 1. og 2. hæfte. 1955) er det største bidrag *Hanna Kobylinskis* og *Erik Møllers* i fællesskab foretagne udgivelse af »Aktstykker og